

Piramides

huizen van overledenen koningen

Ongeveer 5000 jaar geleden werden de eerste piramides door de oude Egyptenaren gebouwd. Het waren enorme bouwwerken waar vaak wel meer dan 30 jaar aan werd gebouwd. Hoe deden de Egyptenaren dat? Hoe werden die stenen naar boven gebracht? Hadden ze al hijskranen?

Cultuur

De cultuur van het oude Egypte is omstreeks 3000 v. Chr. langs de rivier de Nijl in Noord-Afrika ontstaan. Het was één van de eerste hoog ontwikkelde culturen. Tot 500 voor Christus bleef het Egyptische rijk bestaan. Toen werd het veroverd door de Perzen.

Hiëroglyfen

Omdat het ongeveer 5000 jaar geleden is dat de Egyptische cultuur ontstond, hebben we nog veel vragen over toen. Deze vragen kunnen niet makkelijk worden beantwoord.

Er zijn nog wel wat dingen uit die tijd bewaard gebleven, zoals gereedschap, schilderijen en beeldjes. Ook hebben de Egyptenaren hun geschiedenis zelf opgeschreven. Dit deden zij in hiëroglyfen. Een schrift dat we lange tijd niet konden lezen en begrijpen.

De steen van Rosette

In 1799 werd er echter een bijzondere steen ontdekt bij de plaats Rosette. Op deze steen staat een tekst in drie talen: in de oude Griekse taal, een oude Egyptische taal en in Egyptische hiëroglyfen.

Het Grieks konden we wel lezen! Door de teksten precies met elkaar te vergelijken, kon het hiëroglyfenschrift uiteindelijk worden ontcijferd.

Farao

Hierdoor kwamen we erachter waar piramides voor dienden. Het waren huizen van de overleden koningen van Egypte, farao's genoemd.

De farao stond aan de top van de bevolking in het oude Egypte.

Onder hem bevonden zich belangrijke priesters, ambtenaren en mannen van adel.

Daaronder kwamen de schrijvers en gewone priesters. In de volgende laag zaten de mensen die het handwerk deden. En daarna kwam de grootste laag: de boeren en de slaven.

Piramides

De farao werd door de mensen vereerd als een god en daarom werd er als graf voor hem een groot bouwwerk neergezet, de beroemde piramide.

De oude Egyptenaren geloofden namelijk dat zij na hun dood verder zouden leven in het hiernamaals. Het was dan ook van belang dat het graf stevig zou zijn, want dit zou het huis zijn van de dode.

De bouw

De bouw van een piramide kon wel 30 jaar duren. Vaak begon de bouw van het graf voor de farao dus direct nadat hij aan de macht was gekomen. Dan kon het graf misschien op tijd klaar zijn, voordat hij dood ging.

Er werkten soms wel 100.000 mensen aan mee. Dit waren arbeiders die het een grote eer vonden om dit werk te mogen doen. Dus geen slaven, zoals men lange tijd heeft gedacht. Maar het werken bij de bouw van de piramide was soms zo zwaar, dat sommige arbeiders zich na 35 jaar letterlijk dood werkten.

De plaats van de piramide

De piramide moest in het westen staan, want daar gaat de zon onder. En als de zon daar onder ging, dan moesten de doden daar ook worden begraven.

Ook moest het in de buurt van de Nijl zijn. De stenen uit het gebergte moesten namelijk over de Nijl worden aangevoerd. En natuurlijk moest het in de buurt van de woonplaats van de farao zijn. Dan kon hij zo af en toe eens komen kijken hoe het ging met de bouw van zijn graf.

Hijzen zonder kranen

De steenblokken werden uit de rotsen gehakt. De meeste stenen wogen wel 2500 kilo.

Op elk steenblok werd met okerkleurige verf geschreven voor welk deel van de piramide de steen bestemd was. Als de steen uitgehakt was, trokken de arbeiders de steen met een soort slee en een touw naar de bouwplaats van de piramide.

Dan moest de steen nog omhoog. Er werden enorme werkhellingen van zand, hout en specie aangelegd. Hoe dat precies gebeurde, weten we niet. Er zijn meer mogelijkheden:

1. Eén helling aan één van de vier zijden, of
2. Een helling die schuin omhoog langs alle vier de zijanten naar boven slingerde. En met behulp van hefbomen werd de steen dan uiteindelijk op zijn plaats gezet.

De begrafenis

Zo werd er in 20 jaar tijd een piramide gebouwd, een graf voor de farao, die na zijn dood hetzelfde leven moest kunnen leiden als tijdens zijn leven.

Daarom kreeg de dode ook nog allerlei voorwerpen mee in zijn grafkamer. Deze zou hij nodig hebben om verder te kunnen leven na zijn dood. Meubels, eten, drinken, kleding, beelden, wapens enzovoort. Ook de wanden van zijn grafkamer werden ook prachtig beschilderd.

Mummies

Het lichaam van de farao mocht niet vergaan. Daarom maakten priesters een mummie van hem. De hersenen en ingewanden werden uit zijn lichaam gehaald. Die stopten ze in vier potten, de canopen, die ook in de grafkamer kwamen te staan.

Het lijk behandelden ze daarna met natron: een mengsel van zout, soda en andere stoffen. Op die manier werd het vlees gezouten en gedroogd. Tenslotte vulden ze de buik op met proppen linnen en kruiden en wikkelden het lichaam in linnen zwachtels.

Hierna werd de mummie in een houten kist gedaan die per boot naar de piramide werd vervoerd. Daar werd de mummie in zijn graf, de sarcofaag, gelegd.

De priesters sloten het graf en de grafkamer en niemand mocht de deuren ooit weer open doen. Dat is niet helemaal gelukt. Veel graven zijn toch opengemaakt en leeggeroofd.

Wist je dat?

- Het oppervlak van de basis van de grote piramide van Cheops ($230 \times 230 \text{ m} = 52.900 \text{ m}^2$) is net zo groot als dat van acht voetbalvelden bij elkaar.
- Piramidebouwers probeerden dieven in verwarring te brengen door aan het eind van een gang een groot rotsblok te plaatsen en dat te pleisteren. Waren dieven eenmaal door het pleister heen gebroken dan kwamen ze bij het steen en was het de bedoeling dat ze hun werk opgaven. De echte weg naar het graf liep dan vaak via een geheime deur in het plafond. Toch heeft dat niet veel geholpen, want veel grafrovers hakten gewoon om zo'n obstakel heen, omdat de zijwanden van de gangen van zacht kalksteen waren gemaakt.
- Er gaan geruchten dat piramides over magische krachten beschikken. Het verhaal gaat dat Napoleon Bonaparte, leider van Frankrijk en veroveraar van Europa, in 1799 Egypte bezocht. Hij bewonderde de piramide van Cheops samen met een gids. Opeens vroeg Napoleon of de gids hem alleen wilde laten. Na lange tijd kwam hij naar buiten, hij was bleek en hij trilde. De gids vroeg hem of het wel ging, maar Napoleon zei alleen maar 'praat hier met niemand over'. Later vertelde Napoleon zelf dat hij iets ongelooflijks had meegemaakt in die piramide. Hij had een beeld gezien van zijn eigen toekomst. Maar wat precies, dat heeft hij nooit verteld, omdat hij bang was dat niemand hem zou geloven.
- De farao gaf zijn piramidebouwers als krachtvoedsel uien.